De Gemeenteraad Echt-Susteren

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: donderdag 14 december 2023
Agendapunt:
Zaak - documentnummer: Z23/152780 - D - 186659
Datum B&W-verg.: dinsdag 21 november 2023

Portefeuillehouder(s): K.A.P. Leurs
P.H.J. Pustjens

Onderwerp
Hemelwaterverordening Echt-Susteren 2023

Samenvatting
Door middel van deze verordening wordt verplicht gesteld dat bij nieuwbouw, renovatie van gebouwen en herinrichting van de openbare ruimte het lozen van hemelwater (regenwater) op het gemeentelijk riool verboden is. Tevens dient binnen het betreffende gebied een hemelwaterberging/infiltratievoorziening te worden aangelegd. Dit is in overeenstemming met het huidige beleid vanuit het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP). Echter, met de invoering van de Omgevingswet zal dit beleid niet langer voorkomen in de omgevingsplannen van de gemeente Echt-Susteren. Door deze verordening vast te stellen, zullen de belangen op het gebied van waterveiligheid en het bestrijden van droogte wel worden gewaarborgd in het (tijdelijke) omgevingsplan.
Het college kan een ontheffing verlenen, zodat in uitzonderlijke situaties hemelwater wel op het gemeentelijk riool aangesloten mag blijven of worden aangesloten. De verordening is in lijn met de Omgevingswet en zal per 1 januari 2024 direct worden opgenomen in het omgevingsplan.

Voorstel
De hemelwaterverordening Echt-Susteren 2023 vast te stellen.

Inleiding
Het idee dat hemelwater (regenwater) zo snel mogelijk moet worden afgevoerd via goten, regenpijpen en het gemeentelijk riool is niet meer van deze tijd. Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast en overstromingen toe, maar ook de kans op langdurige periodes van droogte. Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn er veel zandgronden. Deze gebieden zijn gevoelig voor een tekort aan water, wat schade aan bijvoorbeeld de natuur kan veroorzaken.

In 2022 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld, waarin is bepaald dat binnen de gemeente Echt-Susteren geen hemelwater meer mag worden verzameld in het gemeentelijk riool. Bij onder andere nieuwbouw en renovatie van woningen, bedrijven en de openbare ruimte moet hemelwater op eigen perceel worden geïnfiltreerd. Op die manier kan water worden vastgehouden door de grond en kan het in droge periodes worden gebruikt. Ook verlaagt het de stress op de riolering en beperkt het de kans op wateroverlast.

Om dit beleid te waarborgen in de (tijdelijke) omgevingsplannen, is deze hemelwaterverordening opgesteld. Deze moet worden geïmplementeerd in de vorm van een verordening, aangezien de inwerkingtreding van de Omgevingswet de bestemmingsplannen en vergelijkbare ruimtelijke besluiten zal vervangen. Het beleid vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) wordt in deze nieuwe plannen niet opgenomen. Om te voorkomen dat het hemelwater bij toekomstige projecten niet op een duurzame wijze binnen de projectgrenzen van een gebied wordt geïnfiltreerd, vereist de aanneming van deze verordening nog dit kalenderjaar.

De Gemeenteraad Echt-Susteren

Inhoudelijke toelichting

1. Met deze verordening voorkomen we schade aan gebouwen, infrastructuur en natuur:
Nederland en ook de gemeente Echt-Susteren zijn gevoelig voor zowel een teveel als een tekort aan water. Om schade aan gebouwen, infrastructuur en natuur te voorkomen, moet er zowel bij bestaande als bij nieuwbouw rekening worden gehouden met extreme neerslag en langdurige droogte. Het is van belang dat er voldoende waterberging wordt gerealiseerd en dat hemelwater lokaal in de bodem infiltreert.

2. Deze verordening is in lijn met eerdere besluiten:
In deze verordening is vastgelegd in welke gevallen een waterberging moet worden aangelegd, wat overeenkomt met het Gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2026. Hierin staat onder andere dat bij nieuwbouw, renovatie van gebouwen en herinrichting van de openbare ruimte een minimale eis geldt van 45 mm per m² verharding voor waterberging. In deze verordening zijn tevens duidelijke juridische kaders vastgesteld, bijvoorbeeld om aan te geven welke ingrepen bij renovaties onder deze hemelwaterverordening vallen.

3. Het schept duidelijkheid voor ontwikkelaars:
In de praktijk blijkt het noodzakelijk te zijn richtlijnen te verstrekken met betrekking tot waterberging, zoals deze in de verordening zijn opgenomen. Hierdoor weten ontwikkelaars precies aan welke eisen ze moeten voldoen, en het gemeentelijk rioolbeheer wordt nauwkeuriger doordat we nu met duidelijke richtlijnen het waterbeheer kunnen reguleren. In het verleden week het beleid af van bepaalde bestemmingsplannen, wat tot onduidelijkheid leidde.

4. Vooralsnog geen afkoppelplicht voor bestaande bouw:
Bij oudere bebouwing stroomt het hemelwater nog steeds samen met het afvalwater richting de gemengde riolering. In lijn met het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan zetten we in op informeren en stimuleren met betrekking tot het afkoppelen van bestaande bouw. Dit doen we momenteel tijdens bewonersavonden van projecten en via Waterklaar. Binnen gemeente Echt-Susteren is er ook een subsidieregeling voor mensen die regenpijpen willen afkoppelen.

Indien blijkt dat informeren en stimuleren niet het gewenste effect sorteren, kan op basis van gebiedsspecifieke overwegingen worden besloten tot verplichte afkoppeling. Binnen de Omgevingswet heeft de gemeenteraad deze bevoegdheid, die eventueel kan worden gedelegeerd aan het college. Op dit moment ligt onze focus echter voornamelijk op het informeren en stimuleren met betrekking tot het afkoppelen van bestaande bouw.

5. Bij de inventarisatie van de verordeningen is gebleken dat de Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater uit 2013 niet langer van toepassing is, gezien de invoering van de omgevingswet. Deze verordening wordt vervangen door de Hemelwaterverordening 2023, die beter aansluit bij de eisen van de omgevingswet, zoals uiteengezet in deze inhoudelijke toelichting. De intrekking van de Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater uit 2013 is geregeld binnen de Hemelwaterverordening.

Financiële toelichting
Er is geen directe financiële consequentie voor de gemeente. Uiteraard dienen ontwikkelaars en bouwers de hemelwaterberging te realiseren en brengt dit kosten met zich mee. De ervaring leert dat het vroegtijdig opnemen van de hemelwaterberging zeer beperkte meerkosten met zich mee brengt en dit goedkoper en duurzamer is dan wanneer de gemeente dit op een later moment moet regelen in de openbare ruimte.

De Gemeenteraad Echt-Susteren

Juridische toelichting
Op grond van artikel 147, eerste lid van de Gemeentewet in relatie met artikel 10.32a van de Wet milieubeheer kan de gemeente bij verordening regels stellen over het lozen van afvloeiend hemelwater of van grondwater op of in de bodem of in de riolering. Die regels kunnen ook inhouden dat het lozen van afvloeiend hemelwater of van grondwater in een openbaar vuilwaterriool binnen een in die verordening aangegeven termijn moet worden beëindigd. Dit artikel biedt de grondslag voor de vaststelling van een hemelwaterverordening, waarin het aanleggen en in stand houden van een waterberging wordt geregeld en een lozingsverbod van hemelwater op de openbare riolering. Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Deze hemelwaterverordening gaat op dat moment van rechtswege deel uitmaken van het (tijdelijk) omgevingsplan.

Duurzaamheid / Cittaslow
Deze verordening zal bijdragen aan het verminderen van wateroverlast en droogte binnen de gemeente Echt-Susteren, en daarmee een substantiële rol spelen in het streven om de gemeente Echt-Susteren te transformeren tot een meer duurzame gemeente.

Risico's
1. Handhaving bij nieuwbouw is nog niet geregeld. Op dit moment is de verwerking van het hemelwater geen onderdeel van het bouwbesluit. Handhaving bij nieuwbouw is daarom nog niet ingericht om te kunnen toetsen op deze verordening.

2. Niet alle locaties zijn geschikt om hemelwater op eigen terrein te verwerken. Op sommige locaties is het verwerken van hemelwater op eigen terrein niet haalbaar, omdat er te weinig (ondergrondse) ruimte is of doordat omgevingsfactoren, zoals grondwater en bodemopbouw, lokaal infiltreren onmogelijk maken. Het college kan een ontheffing verlenen wanneer het redelijkerwijs een te grote inspanning wordt om te kunnen voldoen aan deze verordening.

Burgerparticipatie
n.v.t.

Bijgevoegde stukken
Raadsbesluit Hemelwaterverordening Echt-Susteren 2023

Ter inzage liggende stukken
n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter